

حیات

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینکی پانده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده رسلی پرشیه
اداره خانسی داخنده کی دائره
تلفون : ۳۶۰۷

نومبرسی هر برده ۱۰ غروردر .

سنه لکی پوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنهی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

اپونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

میانه دایما میانه... ریایه راها هرور میات فانالم!...

- نیجه -

صافی : ۷

آنقره ، ۱۳ کانون ثانی ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مصاحبه

مملکتیزک خصوصی وضعیتی

مملکتیزک یالکز احتیاجنه باقائلر تورکیه نك دیگر متمدن مملکتلر سویه سنه چیقاییلمنی ومدنیت طالنده اوکصفده بولونماسنی چوق مشکل کوره بیلیرلر . حقیقه تورک انتباهنک کچ اولماسی یوزندن مملکتیز غربک متمدن ملترندن چوق کریدر . فقط بووضعیت انقلابک قلبره یرلشدر . دیکی مفکوره نك تحقق ایتمه سنه مانعیدر؟ عییا بونقصائلر تورکیه نك قیصه برزمانده مدنی طالمک اک یوکسکلری آراسنده بولونماسنی منع ایده جک قادار اهمیتلیمیدر؟ اگر تورکیه نك یالکز نقصائلرینه باقیلیرسه ، اگر برملتک حیاتی قدرتی هیچ حساب ایدیلیرک معین ترقی مرحله لرندن تدریجاً و میخانیکی بر طرزده کچه جکنه اینانیلیرسه اووقت آنجق پک اوزون زمان سوکرا بوکونجی مدنی مملکتلر سویه سنه کله بیله جکمز قانع اولقلغیز ایجاب ایدهر . بو مدت ظرفنده مدنی عالمده ایلرله مش اولاجقندن بزم اولنرک سویه سنه یوکسه له مز چوق کوچ عد ایدیلیریلیر . حالبوکه مدنی وسائط اعتباریله کری اولان تورکیه بعض نقطه لرده سریع بر تکامل ، قوتلی ترقی حمله سی کوستره بیلمک غایت مساعد بر موقعه در . برکوره ، غربک اجتماعی تکاملده دائماً مجادله ایتدیکی قوتلی بر آریستوقراسی و قله ريقال صنف بوکونجی تورکیه ده موجود دکدر . هله انقلاب قرون وسطائی تشکیلاتی اورتادن قالدیردقن

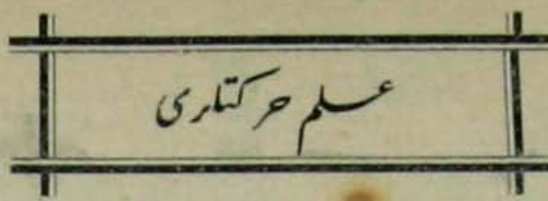
سوکرا بوکوی موانعک ترقی حمله لرینه انکل اولماسنه احتمال یوقدر .

حالبوکه غرب مملکتلرینک پک چوغی بوقوتلرله مجادله ایتمک حالاً بیله مجبور اولویورلر . بونک برمثالی کورمک ایچون فرانسزمطبوعاتنک معارف خصوصنده کیریشدیکی مناقشه یه باقق کافیدر . ههریو قایینه سی واونی استخلاف ایله ین حکومتلر فرانسه ده سنه لر دئبری موضوع بحث ایدیلن «تک مکتب École unique» سیسته منه دوغرو کیتمک ایچون قطعی تدبیرلر آلمق ایسته یورلر . بونک ایچون لیسهلرک ابتدائی صنفلرله دیگر ایلك مکتبلرک پروغرامنی توحید ایدیور ، لیسهلرک بو صنفلرینه انتخاب ایدیلن معلملرده ایلك مکتب معلملرینک اوصافی آرامغه قرار ویریورلر؛ ایلك مکتبلردن چیقان طلبه دن مستعد اولانلرینک تالی تحصیل تعقیب ایده بیلملرینی قولایلاشدرمق ایچون تدبیرلر اتخاذ ایله مک ایسته یورلر؛ مسلک مکتبلرینه ، یوکسک ابتدائیله École primaire supérieure کورمش اولانلردن لیسه تحصیلی تعقیبه قابیلی اولانلرک بو مکتبلره کچه بیلمنی ، هانکی صنف خلقه منسوب اولورسه اولسون ذکای معلملری طرفدن تصدیق ایدیلن چوجوقلرک عالی تحصیل کوره بیلملرینی تأمین ایله یورلر . تک مکتب سیسته منه دوغرو آتیلان بو خطوه اوزون مجادله لری ، مناقشه لری دعوت ایدیور . نه ایچون؟ چونکه فرانسه ده حالا بوتون وطنداشلا ایچون مساوی ولادینی تربیه یی قبول ایتمه ین وچوجوقلری دولت طرفدن تعیین اولونان مرپیلره تودیع ایله مک ایسته منه ین بر صنف وار . بو صنف قوتی آریستوقراسیدن وکلیسا

تلقیناتندن آلیور . تورک ملتی ایسه تماماً ده موقرات برملت اولدینی ایچون بوتدبیرلر هیچ برمانعه یه اوغرامق سزین تطبیق اولوناییور . دیمک که مثلاً تربیه ساحه سنده دیگر ملتلرک اوزون بر مجادله ایله الله ایتدکلری نتیجه یی بز قوت صرفه لزوم کورمک سزین استحصال ایده بیلیورز .

تورکیه نك دیگر ممتاز وضعیتی ده دولت قوتنه انکل اولاییله جک قوتلی اقتصادی زمره لرک تشکل ایتمه مش اولماسیدر . غرب ده موقراسیلری اولجه اقتصادی حیاته ناظم اولق وظیفه سنی «دولت ایشی» عدا ایتدکلری ایچون اوراده یکدیگریله دائماً مجادله حالنده بولنان اقتصادی زمره لر تشکل ایتمش ، بونلردن قوتلی اولانلر سیاسی قدرت قارشیننده مانعلر احداث ایله بیله جک بر موقع آلمش لردر . اونک ایچون حکومتلر اجرا آتنده بوقوتلرک ده مختلف تأثیرلرینه معروض قالمقده درلر . تورکیاده حکومت قوتنه انکل اولاجق اقتصادی قدرتلرده یوقدر . تورکیه جمهوریتی بو کون غرب ده موقراسیلرینک تجربه سندن استفاده ایده بیله جک موقعه در . بناء علیه مختلف اقتصادی زمره لر آراسنده ناظم اولق وضعیتی دائماً محافظه ایله بیلیر ، دولتک سیاسی قدرتی کسر ایله جک قوتلرک تشکلنه میدان ویرمک سزین اقتصادی ترقی یی تأمین ایده بیلیر .

خلاصه غرب ده موقراسیلرینک تکاملنه مانع اولان صنفلر تورکیه ده بولونمادینی ایچون تکامل بولنده کوستره جکمز سریع حمله لرک موققیته نتیجه لیمی دائماً ممکندر .

منور قارشیننده « تاریخ »

شکیب بک « تاریخ قارشیننده منور » بی ابتدا اوجاقده دیکلمشدم ؛ ایکنجی دفعه ینه بووک بر ذوق ایله « حیات » صحیفه لرنده اوقودم . فلسفه جی آرقاداشمک « تاریخ » و حتی « اجتماعات » حقنده کی نقطه نظرلری ، بر طرفدن ، لزومندن چوق فضله « شبهه » و « تردد » لرله دولو ، دیگر طرفندن ده مثلاً « تاریخ » ک ماهیتی و غایه سی حقنده - بوکونکی تاریخچیلرک آنجاق حیرتله قارشیلایه جقلوی - برطاقم

داغنیق سطرلر

یدی ویرن گلمدن آلماسه روح آشی
بریبانی چیچکم ، قوقلانیلماز ، طاقیلماز .
اونه ایجه بر یوزکه قیلاروق باقیلماز ،
اون بش یاشنده ... دوشون ، کرم : اصلی نک یاشی !
برمزاره آتیلان بردسته چیچک کبی
قلبده یانان آتش بر باقیشدن یادکار .
دیمک نم عمر مده کچیره جک بر بهار ،
کومولدیکم تر بهیه بر نور اینه جک کبی ...
ناصل قیشی بکرسه تیپیلر ، فیرطنه لر ،
بوقره سودا بی آخر عمر مده صادی .
قاراین داغلر کبی تم بکزم آغاردی .
ای اوغلی بودرده قربان ویرن آنالر !
بلکه نیم ده واردی جوشغون اندین بر چاغم :
دالغهلردن کوپورهن ، چالقالانان بر عمان ...
دالغهلر کلدی ، کچدی ... فقط بونی هر زمان
یاچین بر قایا کبی باغرمده دو یا جاغم .

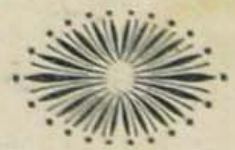
فاروه نافره

اسنادلرله مالامالدر . « تاریخک فتوالرینه قاله یدق ،
عجابهیچ بر شیئه دو قوته بیلیر میدک ؟ » سؤالی اورتیه
آنان شکیب بک ، آکلا شیلورکه « تاریخ » ی
« ماضینک هیچ بر مؤسه سنه ال سوردورمه مک
ایسته یان » مرجع بر « فتوا امینی » شکلنده تصور
ایتمکده در . اکر بویله ایسه ، مقاله سنک باشنده ،
ناصل اولیورده تاریخک بووک اهمیتنی ، « نه اولدیغیزی
بزه ایضاح ایده جک عنصرلری آنجاق تاریخدن
آلایله جکیزی » سویلیور ؟ اکر بویله ایسه ،
مرجع ، عنعنه پرست بر فتوا امینندن کندیلرینی
اوکره مک ذلتنه غرب ملتاری حالاً ناصل تحمل

تورک ملتک استقلال ظفریله آرتیق تماماً
مثبت حاله کلن « حیاتی قدرتی » ده بوامکانک
بهمه حال تحقق ایله جکنه اینانمق ایچون کافیدر .
یا لکنز ملی ومدنی مفکوره مزه اک قیسه بولدن
وارا بیلیمکلمز ایچون بالخاصه منور زمردده
ملتک حیاتی قدرته ایماندن تولد ایله ین بر
« فعالیت حرصی » ، « شدتلی بر اراده » لازمدر .
هیچ شبهه یوق که هر جمعیتده اوکده کیتمک
وخلق کتله سنک یورو به جکی یولی تنور ایله مک
وظیفه سی منور زمردیه ترتب ایدهر . تورک
کنجکلکنک بووظیفه نی قوتله یا بایلمه سی ایچون
بر طرفدن ملتک ترقی بولنده حمله لرده بولوناجق
قدرته مالک اولدیغه اینانماسی ، دیگر جهتدن
جمعیتزک خصوصیتلرینی کوره بیله جک قابلیتده
اولماسی اقتضا ایدر .

مع التاسف منور کورون برطاقم کیمه لر
واردر که اک هیجانلی دقیقه لرده اجتماعی حیات مزه
قارشی لاقید قالدقلمی ایچون عادتا تورک ملتک
یابانجیسی اولمشلردر . بونلر گاه ماضیدن مثاللر
کتیره رک تورک ملتک ترقی عشقنه قارشیه شبهه لی
بروضعیت آلیرلر ، دائماً بدین کورونورلر ، گاه
غرب مؤلفلرندن شو ویا بونک کتابندن یا کلیش
اکلادقلمی برسطری ، بر صحیفه نی اوکه سوره رک
تورکیه ایچون موضوع بحث اولمایان موهوم
مسئله لردن ، مشکللردن بحث ایلرلر . بونلری
مملکتی هیچ بیلیمه ین بر آدام تلقی ایدیکز ، اوله دیکله -
بیکز . کنجکلک حسار هبری ، بیک بر مشکلات
ایچنده استقلالنی قورتارمق ایچون اک یوکسک
حمله لری افاده ایله ین استقلال داستانی اولمالیدر .
اوقودقلمی کتابلر ، مثبت علملر اونلرده
مملکتی تدقیق و مشاهده ایچون قابلیت حاضر -
لامالیدر . مثبت علم انسانه محیطنی مشاهده
وتجربه قابلیتنی ویریر ، نصلر تلقین ایتمز . مملکتی
ملی حادثه لری مشاهده قابلیتنده اولمایانلرک ، محیطک
خصوصی وضعیتلرینی کورمه ینلرک دماغلرنده
حقیقی علمده ایز بیر اقامشدر .

محمد امین

ایدیورلر ؟ ... ایشته برطاقم سؤالرکه ، « تاریخ
قارشیننده منور » بونلرک جوانی ویرمیور ؛ لکن
مقاله ده باشدن باشه حاکم اولان روح ، « تاریخ »
قارشیه صریح بر اعتماد سزلقندن عبارتدر . فی الحقیقه ،
اونی بر « ارتجاع منبسی » اولاروق تلقی ایتمکدن سوکرا ،
حقنده بو قدر « حسن نظر » بسلامک دخی فضله بر
نزاکت اولیور ... یا لکنز ، فلسفه جی آرقاداشمه شو
جهتی تأمین ایتمک ایسترم که ، « تاریخ » هیچ بر زمان
« نقلجی » و « فتوا جی » بر مرجع ، بر عنعنه پرست
دکلدن . تاریخه استناداً « مرجعانه » ویا « محافظه کارانه »
نظریه لر قوران بعض سیاستجی مورخلر وارسه ، هیچ
مورخ اولادینی حاله ، مرجعانه سیاست سیسته ملری
قوران فیلسوفلرده مبدولدر . حالبوکه ینه تاریخچیلر
آراسنده اک مفرط انقلابجی نظریه لر قورانلرده ده صیق
صیق تصادف اولونه بیلیر .

« تاریخ » ، اون دو قوزنجی عصر طرفنده جدأ
عقللره حیرت ویره جک بر انکشاف کوسترمشدر .
« مثبت علملر » ک اصوللرندن فوق العاده استفاده
ایده رک ، کندیسنک مختلف شعبه لری حقنده اک
صاغلام و دقیق اصوللر ، اک ایجه تدقیق و تفحص
طرزلری وجوده کتیره ن « تاریخ » ، اتوغرافی
و احصائیاتله برلکده ، دونکی و بوکونکی انسان
جمعیتلرینی طامیق ایچون مالک اولدیغیز باشلیجه واسطه در .
آنجاق او تدقیقاتک تکمیلی سایه سنده اجتماعی علملر
تأسس ایده بیله جکدر . اون دو قوزنجی عصرده تاریخک
انکشافه سببیت ویرهن دیگر بر مهم عاملده ،
ملیتپرورلک جریانلرینک بو عصر انساننده کی متزاید
اهمیتی اولمشدر . « یان جرمانیزم » و « یان سلاو یزم »
جرمن و اسلاو تاریخچیلرینه پک چوق مدیوندر .
ایشته بوکبی مختلف عامللر تأثیری آلتنده اون دو قوزنجی
عصرده بووک بر انکشافه مظهر اولان « تاریخ »
آرتق « علمی » بر ماهیت آلمش ، واسکی « نقلی »
شکلندن قورتولان « آکلا جی » و « ترکیبی » بر
حاله کلشدر . تاریخنی یا لکنز « نقلی » ماهیتده کوسه روب
آکلا جیجاق و ترکیبجیلک خاصه لرینی فلسفه به تخصیص ایتمکله ،

شکیب بک بوکونکی تاریخه قارشیه بووک بر حفسزلق باقمشدر .
بوکونکی مدلولیله « تاریخ تدقیقاتی » ، آنجاق
مدنی ، سربست ، متعصبانه و عنعنوی کوروشلردن
آزاده محیطلرده یاپیلایلیر ؛ و آنجاق ، مثبت علملرک
اصوللریله استیناس ایتمش ، تحلیل و ترکیب خاصه لرینه
تمامیله مالک معاصر دماغلر بونی یا به بیلیمک قدرته
مالک اولورلر . بو نقطه نظرندن ، شو صوک انقلاب
سنه لرینه کلنجه به قدر مملکت مزده سربست تاریخ
تدقیقاتی یا بقی امکان سزدی دیه بیلیرز : دین تاریخی
حقنده تدقیقاتده بولونان بر عالم تصور ایدیکز که ،
هرهاتکی دینی « معین بر جمعیتک اجتماعی محصولی
اولاروق » کوسترمه سین واونی مطلقا کوکدن ایتمش
عد ایتمک مجبور اولسون . ایشته بزم اسکی جزا
قانونمز بویله سربست ، علمی بر طرز حرکتی ماده
جزالندیرییور ، و « دینی تحکم » سربست تفکره
امکان بر اقیوردی . بویله بر مملکتده یوزلرجه
« وقعه نویس » یتیشه بیلیر ؛ لکن بر تک « مورخ »
یتیشه مز . اسکی مؤسه لرک قیلنه خطا کتیره بی جنایت
صایان و ماضیدن قالان هر شیئه قدسیت عطف ایدن

حيات قارشيسنده ادبيات

— كنج قارنره —

بك گنج ياشنده تون بر فرانسز فيلوزوفى واردر : « Cuyau گوپو » (۱۸۵۴-۱۸۸۸)؛ بو آدامك بالخاصه ايكي كتابى تماش ايدجكمز موضوعده اكا اول خاطره كلهجك اثرلردن در: بريسى حياتنده نشر استديكي *Les problèmes de l'esthétique contemporaine* معاصر بديعيات مسأله لرى، اونه كي تولومندن صوكر طبع ايدلين *L'art au point de vue sociologique* اجتماعى نقطه نظر دن صنعت. كنج فيلوزوفك بو ايكي كتابده كي ادعاليك روى شورد: صنعتده كي كوزه لك، حياتك جاذبه دار و « intense سرت وشدتلى » افاده سندن عبارتدر. بناء عليه صنعت يالكز غايه سى و تأثير لرى اعتباريله ده كيل، اساسى اعتباريله ده اجتماعى در. فيلوزوف، كندى ملاحظه سندن ممنون و نيكييندر: مرضى، موازنه سز، غير اجتماعى صنعتك يرينه حياتله، قوتله دولو، جمعيتك انحلاله ده كيل، تكلمنه خدمت ايتمكه قادر بر صنعت بركون اولا ميوه لرئى و بره جكدر. خلاصه او كا كوره صنعت الهامنى حياتدن آلامايدر والهامنى حياتدن آلامان بدىي هيجان بولوناماز. « گوپو » بو خصوصده كي حكمنده سرت و قطعى در: [صنعت، بركله ايله حيات ديمكدر. بوكسك صنعت، بوكسك حياتدر.]، [صنعت « La vie concentrée »، تكتيف ايديش « حيات در] دير. بعضى معاصر لرئىك *La vitalisme esthétique* بدىي حياتيه» ديه عنوان ويردكلرى اونك بومسلكنى تقيد ايدنلر اولدئنى كي مدافعه ايدنلرله عيى ادعاى باشقا شكل و قوتده ايلرى سوره نلرده واردر. بونلرى اوزون اوزادى به تحليل و تقيد ايتك بومقاله نك وظيفه سندن خارجدر. يالكز شو محقق كه انسانلرك روخنده كي بونون قيمتلى ياراتان جمعيت در. بو اعتبارله على العموم صنعتك و بو ميانده ادبياتك، عصاره سنى بونون روح عالملك مبدعى اولان حياتدن آلاماسنه امكان متصور ميدر؟ مسأله بونقطه به داياتجه كندى ادبياتى دوشونه رك بر سؤال وضع ايتمه من ايجاب ايديبور: بالخاصه تنظيم ايدن برى شرقيلقندن قورتولغه اوغراشان توركيه، بوكون بك قوتلى حيات حمله لريله غربه آتيلبور. ادبياتنده ايسه بو حمله لرك عكس لرئى كوره ميورز. شعراحتضار حالنده .. رومان لا قيد ويا قوتسز.. تياترو، شهورى محرك وودويل ترجمه لرندن عبارت.. ادبياتك بو حالى انقلابه لايقيدير؟ بو مرضى بر ادبيات ده كيليدر؟. ايشته بوكونكى مقاله مزك اساسى بو نقطه نك شرح و اتيانندن عبارت قالا جقدر. اوت بو، مرضى، فقط ضرورى بر ادبياتدر. بر مثال ايله ايضاح ايدلم: دنيا نك بوبوك انقلابلردن برى ده يالكز چيقدئنى

بويوك بر واسطه اولارق قوللانيرلر؛ بزم استبداد دورمزده ايسه حقيقى تاريخ تدرى سائى مکتبلر مزدن قووولش، چوجوقلره پادشاهلرك اسلارندن و موقتيلردن باشقا بر شى اوكره تيليز اولمشدى. بوكون بونون غيرتله، بونون حسن نيتله رغماً، تدرى سامزده اسكى «وقعه نويس ذهنيتى» ندن قورتولايلد. يكمزى ادعا ايدمه يز؛ چونكه اوندن قورتولايلملك، عصرلردن برى كلن باصمه قالب پادشاه حكايه لرى يرينه ملتك حقيقى تاريخى اقامه ايدمه بيلمك ايجون، « يكي تاريخ » تلقينك مملكتده تعمى لازمدر. سنه لردن برى بووقعه نويس ذهنيتيله مئادى چارپشمش بر آدام « عثمانلى » كله سى يرينه « تورك » آدينى اقامه ايتك، مى تاريخمك ۶۹۹ دن باشلامادئنى آ كلامق، يكي تاريخ تلقيلرئى و اصول لرئى محطمزده تعمى ايله مك خصوصنده - كچن سنه كي « آرما » مسئله نه قدر - اوغرا دئيم مئادى هوملر: حالاً خاطر منددر. بونلره باقنجه، بزده هنوز « تاريخك تحكى » ندن بحث ايتك حتمز اولور. باشقا مملكتلره كلنجه، اونلرده تاريخك تحكى بك طبيعيدر: حادثه لرك تدقيقده « تكاملجى » نقطه نظر قوتلندكدن صوكر، تاريخك اهميتى البته آرته جقدى. بوكون فرانسه كى حقوق و اقتصاد ساحه لرئنده تاريخى نقطه نظر كى فيضدن اوزون مدت محروم قالمش بر مملكتده بيله، حقوق و اقتصاد تاريخلرى تدقيقائى ايجون يكي جمعيتلر، مجموعله وجوده كتيريلديكى كورويورز. مع مافيه بونى تاريخك بر تحكى اولارق دكل، تاريخك لايق اولدئنى موقعى آلامسى طرزنده تفسير ايتك، سانيرم كه داها دوغرو اولور.

شكيب بكك لائىن حرفلرى حقتنده كي مطالعه لرئى بوراده موضوع بحث ايدمه جك دكل. « الفبا نك مى روك تلى تشكيل ايتديكى » ادعاسى كي تاميله مجرد ادعالى، و « الفبا مزده تورك خنجره سنك اصلا تلفظ ايتمه ديكي حرفلرك موجوديتى » مطالعه سى كى - خنجره دن حرف دكل، ساده جه « سس » چيقدئنى جهتله - فيلولوزى نقطه سندن سقط ملاحظه لرى تاماً مسكوت كچه حكيم. يالكز « تاريخ » دكل حتى بوكونكى « اجتماعيات » ده « اجتماعى مسئله لر حقتنده مثبت و قطعى حكم ويرمك صلاحيتنده اولدق لرئى » اصلا ادعا ايتمه مشردر؛ بالخاصه « تاريخ » كى « ماضى يى سبلىرى و نتيجه لريله قيد و تثبيتدن » باشقا هيچ بر هدى يوقدر. لكن نه يابالم كه، علم و اختصاصه استناد ايدن بكر منجى عصر جمعيتلرى و بالخاصه ده موقراسيلر، اجتماعى مسئله لرده تاريخك و اجتماعى علملرك فتواسنى آلمدن بر ايش كور ميورلر. هر مسئله، ابتدا تاريخك و اجتماعى علملرك - بوكونكى تكامل درجه لرئى كوره از ويا جوق - ايشق لريله ايدنلانندن صوكر ادر كه، شكيب بكك بحث ايتديكى « ال برلكى » و « دها ايشق لرى » نه صبرا كلور... « اجتماعى ايش بولومى » درجه سنك بوكسه له سيله تمايز ايدن بكر منجى عصر مدنى جمعيتلرئىك اسكى جمعيتلردن فرق و « ده موقراسى » نك حقيقى معناسى ايشته بوراده، يعنى، بلا استثنا هر ساحه ده « علم » و « اختصاص » و بريلن قيمتده در!

كوبرىلى زاده محمد فواد

استانبول دارالفنوننده «تورك ادبياتى تاريخى» مدرسى

بو « وقعه نويس ذهنيتى »، بوكونكى تاريخچينك نقطه نظر دن نه قدر فرقيدر! وقعه نويس ذهنيتيه كوره، تاريخى حادثه لرك « نه اولوزيك » سبيلله ايضاح اولونور؛ « دنى كوروش » وقعه نويسك بونون هويتنه حا كدر. حالبوكه بوكونكى مورخ ايجون، تاريخى حادثه، طبيعيات عالمى ايجون طبيعى حادثه نه ايسه اوندن فرقلى بر شى دكلدر. اسكى ذهنيتيه كوره تاريخ تكرردن عبارتدر؛ بناء عليه اونلر ييقلان بر مؤسسه نك تكرار قورولا بيله جكنه اينانيرلر؛ حالبوكه بوكونكى تاريخه كوره تاريخده تكرار دكل « تولى » واردر؛ بناء عليه بر طاقم اسكى اسباب و شرائطك ياراتدئنى مؤسسه لرك، اوسبيلرك افويله اورته دن قالفار و يرلرئى يكي شرائطه كوره يكي مؤسسه لرك قائم اولور؛ بونلرك يرينه اسكى بيقيلمش مؤسسه لرى يكيدن قوره بيلمك، اجتماعى قانونلره مخالف و بناء عليه قدرت بشره نك خارجنده بر شيدر. تاميله « غير شخصى » و « تكاملجى » اولان بوتلى، مرئى جلك و محافظه كارلرك استناد كاهى. ميدر؟ يوقه اونلرك اك مدهش عليه دارى مى؟

بر مملكتده، بوكونكى معناسيله « تاريخ » تدقيقتنك ايلرله مئسى ايجون، اونك هر اعتباريله حر و مستقل اولماسى و علمى سويه سنك بوكسه سى ضروريدر ديمشك. فى الحقيقه، آنجاق اوروپا مدنيتى دائره سنه كيرن ملترك، تاريخى تدقيقات يانغه قابليتلى اولدق لرئى كورويورز؛ اونلر آراسنده ده، عمومى علم سويه سى بوكسه لن ملنلر او ك صفده كله بيلبورلر. مثلاً « چينيلر » بيكر جه سنه دن برى بيكر جه وقعه نويس يتشدرمش، و قايعنامه لر وجوده كتيرمش بر قومدر؛ حالبوكه بوكون جين تاريخى حقتنده علمى اصوللره تدقيقتانده بولونابيله نلر، اوروپا عالمليدر؛ كذلك ژاپونلر، طبيعى علملرده، طب و مهندسلك كى عملى شعبه لرده دكلر و بين الملل شهرته مالك عالملر، موجدلر يتشديره بيلدكلرى حالده اوروپا جه طائينمش آنجق بر قاق محدود مورخ و فيلولوغ يتشديردى. « پروفور بارنولد » مهم بر مقاله سنده، اوروپا مدنيتى دائره سنه يكي يكي كيرن اسكى حرته مالك قوملرك، طبيعى و مادى علملرده بويوك عالم و عملى ساحه لرده كاشف و مخترع لر يتشديره بيلدكلرى حالده، بوكونكى معناسيله « مورخ » يتشديره بيلدكلرى فوق العاده مشكلات چكدكلرندن بحث ايتكده در. صربلر، رومانيا ليلر، بولغارلر، يونانيلر كى مدنيتجه كرى قالمش بالقان ملنلرئىك تاريخى بيله، بوملنلره منسوب عالملردن زياده بويوك اوروپا ملنلرئىك عالملى وجوده كتير مشلردر. مع مافيه بالقانيلرك بو ساحه ده بزدن اولدغه مترقى بولوندق لرئى و بو خصوصده بك جوق چاليشدق لرئى و چاليشمقده اولدق لرئى ده قيد ايدلم. شو ايضاحاته كوره، شكيب بكك « تاريخك تحكى » ندن بحث ايتمه سى، هله مملكتمز ايجون، جوق بويوك بر حتمزلق اولبور. ير بوزنده ماضيسنه بزم قدر بيكانه هيچ بر ملت يوقدر؛ و ايشته حقيقى معناسيله « تاريخ » ك مملكتمزده انكشاف ايتمه سيدر كه، بر طرف دن ماضى به عائد هر شيدمه قدسيت كورن وقعه نويس ذهنيتنده مرئى جلكى، ديكر طرف دن ده ماضيسنى استخفاف علتته طوتولش زوپه لرى يتشدير بور. دنيا نك اك مترقى و اك ترقى پرور ملنلرى، تاريخ تدرى سائى مى تربيه خصوصنده اك